

Barraca de les vinyes del Tinet

El Pont de Vilomara i Rocafort

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Vinyes del Tinet
Alçada: 422

Coordenades:

Latitud: 41.71036
Longitud: 1.92647
UTM Est (X): 410690
UTM Nord (Y): 4618175

Classificació

Número de fitxa: 08182 - 182
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Contemporani Popular
Segle: XIX
Estat de conservació: Dolent
Notes de conservació: Pateix un alt grau d'enderroc.
Protecció: Inexistent
Accés: Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat: Privada
Titular: 08181A0060000600000Y
Autoria de la fitxa: Jordi Montlló Bolart i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: ds., 23/07/2016 - 02:00

Descripció

Barraca de pedra seca ubicada al capdavall del turó de la Bassa dels Tres Colls, en terres de Ca n'Arbocet, a mà esquerra d'un corriol que s'inicia al costat de l'era i condueix fins a Ca n'Arbocet antic. Està enderrocada i emboscada per un estrat arbustiu i arbori de pi blanc (*Pinus halepensis*) amb mata (*Lesticus pistachia*). Les restes visibles són, part de la coberta; una part de la corona de la barraca amb un gruix de murs de 60 cm a 90 cm per la part posterior; una part de l'interior a la qual s'hi pot accedir de manera perillosa des del darrera del marge on estava adossada la barraca, que ha patit un enderroc degut a la filtració d'aigua de la coberta; i la part superior de la porta d'entrada, ja que la resta està mig colgat de pedres i terra, degut al mateix enderroc.

El marge on es recolza la barraca estava reforçat amb pedra irregular, combinant dues mides de pedruscall que es fan encara ben visibles, de mida mitjana o petita-mitjana, alguns d'ells en forma de tascó i blocs més grans disposats regularment. Tenia una planta circular d'aproximadament 1,80 a 2,10 metres de diàmetre interior. L'eix de la barraca era perpendicular al mur amb els brancals o muntants rectes. El pes de la coberta i els agents meteorològics després del seu abandonament han comportat el seu enfonsament. La llinda era simple, plana, i al damunt hi havia una lleixa oberta cap a l'interior que permetia l'entrada de la llum i la ventilació de l'estança. Es desconeix l'alçada de la porta, però l'amplada era de 70 cm. Els marges estan esfondrats i la terra i el pedregam de construcció es troben repartits entremig de la vegetació herbàcia. La porta estava encarada al sud-oest.

Observacions:

Aquesta barraca no està inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. Al Pont de Vilomara i Rocafort aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya. Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.

SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.

SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.

SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.

SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

